

Document de bones pràctiques en la direcció de tesis doctorals

Introducció

Aquest document té com a objectiu proveir els directors de tesi d'un seguit de bones pràctiques i recomanacions per a la supervisió de tesis doctorals d'estudiants de doctorat a la Universitat Oberta de Catalunya. El document s'estructura en quatre parts —definició, planificació, seguiment i avaluació— que defineixen els principals àmbits d'actuació en la tasca de supervisió de tesis doctorals.

Definició

- **Orientar l'estudiant en l'elaboració del projecte de tesi**
 - El director ha d'orientar l'estudiant en la definició del seu projecte de tesi de manera clara i proveint-lo de referents que assegurin un marc conceptual i metodològic sòlid.
 - El projecte ha de garantir l'encaix, la complementarietat i la sinergia entre la recerca del doctorand i la del director i el seu grup de recerca.
- **Proporcionar els recursos necessaris al doctorand**
 - El director ha de proporcionar recursos —bibliogràfics, metodològics— per a elaborar un pla de tesi viable i de qualitat.
 - Cal garantir la sol·licitud de l'aprovació del comitè ètic corresponent quan pertoqui.
- **Triar els membres del comitè de tesi (quan pertoqui)**
 - És important triar un comitè de tesi que pugui contribuir realment a millorar i desenvolupar la recerca.

- **Triar un itinerari formatiu ajustat a les necessitats de futur immediat del doctorand**
 - Donar suport en la participació de l'estudiant en tallers o cursos de formació en habilitats transversals.
- **Vetllar perquè l'estudiant encari i desenvolupi el treball de recerca de manera sostingudament motivada**
 - Mantenir-se actualitzat pel que fa a les pràctiques de direcció de tesi esperades per la Universitat.
 - Proporcionar el tipus de supervisió que requereix cada estudiant de doctorat en particular.

Planificació

- Juntament amb el doctorand, **cal planificar molt bé** la seva recerca, seguint les pautes establertes en el projecte de tesi, però adaptant-se als imprevistos que puguin sorgir.
- Igualment, cal **planificar l'activitat formativa** del doctorand —els cursos del seu itinerari formatiu i altres que siguin necessaris— i fer un seguiment regular tant d'aquesta activitat com de la progressió de l'estudiant.
- Cal **assessorar i guiar el doctorand respecte als resultats (*outputs*) intermedis de la seva recerca** —els que es produeixen durant el període d'elaboració de la tesi. És important que l'elaboració d'aquests resultats contribueixi a la realització de la tesi doctoral i no sigui un obstacle. Cal, per tant, assessorar l'estudiant no solament quant a la freqüència i el tipus de resultats, sinó quant a la idoneïtat dels llocs o publicacions en què es presentin. És recomanable prioritzar la qualitat per sobre de la quantitat.
 - **Assistència a congressos i seminaris**
 - Assessorar el doctorand sobre els congressos i seminaris en què fa presentacions o comunicacions (en termes de qualitat científica, rellevància per a la tesi, etc.).
 - Acompanyar el doctorand en l'enviament de resums (*abstracts*) a congressos adients i en la presentació de

resultats posterior, en format de pòster o de comunicació oral.

- **Articles i publicacions científiques**
 - Assessorar el doctorand sobre les publicacions (revistes, llibres, etc.) a les quals pot enviar textos (en termes de qualitat científica, rellevància temàtica, etc.).
 - Acompanyar el doctorand en el procés de redacció, revisió i publicació d'articles.
- El director de tesi ha de tenir en compte **les fites anuals del programa de doctorat** per a comunicar-les al doctorand i ajudar-lo a assolir-les satisfactòriament mitjançant els documents i les activitats que hagi programat la Comissió Acadèmica del Doctorat (CAD) per a la seva avaluació.
- És molt recomanable fer el curs de **Direcció de tesis doctorals** abans de dirigir-ne una, especialment en el cas de directors nous, però també en la resta de casos. També es pot considerar assistir a cursos o activitats formatives per a directors de tesi de diferent naturalesa segons les necessitats particulars de les trajectòries concretes com a investigadors.

Seguiment

- És important que el doctorand i el supervisor tinguin **trobades regulars**, especialment durant el primer any de tesi.
 - Es recomana que aquestes trobades tinguin lloc amb una periodicitat mínima de dues hores setmanals, en el cas dels estudiants becaris, i de cinc hores mensuals, en el cas dels no becats.
 - Una opció complementària és demanar a l'estudiant un breu informe cada divendres (n'hi ha prou amb unes quantes línies en un correu electrònic) sobre les activitats fetes durant la setmana i els problemes que ha trobat.
- Per tal de millorar i fer més eficient el seguiment, l'estudiant ha de lliurar el treball efectuat, prèviament pactat amb el director, uns dies abans de cada trobada. És necessari establir **uns terminis clars** en aquest sentit que

permetin al director disposar de prou temps per a poder revisar el material en condicions.

- Més enllà d'aquestes trobades, és important **fer comentaris i donar retorn personalitzat (*feedback*)** detallat sobre els documents que produeix l'estudiant, en un termini raonable.
- Per als **doctorands en línia**, cal assegurar que els directors estableixin i mantinguin oberta una **via de comunicació en línia** i siguin responsables de mantenir-la activada.
- Convé posar el focus de la supervisió en el **contingut específic de la recerca** i no tant en el procediment, aportant informació i coneixements rellevants, actualitzats i de qualitat (concretar-ho seguint les fases de procediment de la recerca: coneixements conceptuals i metodològics, bases de dades, instruments de recollida de dades i anàlisi, etc.).
- **Assegurar el benestar del doctorand** tot acompanyant la seva progressió en el camp de la recerca.
- **Introduir el doctorand en el món de la recerca** en l'àrea d'estudi de què es tracti, afavorint i aconsellant sobre les seves possibles estades de recerca, contactes i col·laboracions amb altres investigadors.
- **Facilitar la incorporació del doctorand en les activitats acadèmiques del grup de recerca** (assistència a reunions i seminaris del grup, etc.).
- **Incorporar el doctorand a les reunions de preparació de projectes de recerca**, perquè aprengui com plantejar, redactar i enviar propostes, i **crear consorci**.

Avaluació

- Elaborar de manera acurada els **informes formals de seguiment** dels doctorands.
- Treballar conjuntament el director i el doctorand en les **fites anuals del programa de doctorat**.

- Vetllar per **mantenir actualitzat el document d'activitats** prescriptiu per a la presentació final de la tesi.
- **Proposar un tribunal de tesi** tan rellevant i ajustat com sigui possible en relació amb la temàtica i l'enfocament de la recerca doctoral.
- Posar-se en **contacte amb el tutor o el director del programa** quan el desenvolupament de la tesi ho requereixi.
- Ajudar el doctorand en la preparació de l'**acte de defensa** de la tesi.